

Thiết kế dự án hiệu quả: Hướng dẫn Tư duy Ví dụ về một bài dạy kỹ năng tư duy ở một lớp tiểu học

Dạy tư duy cho học sinh tiểu học

Trong dự án "[Gặp gỡ những chú gấu](#)" [Tiếng Anh](#), học sinh tiểu học được quan sát những con gấu từ các góc độ khác nhau và áp dụng toán học và kỹ năng đo lường so sánh chính các em với những bạn nhỏ có bộ lông dày này. Học sinh thể hiện những gì các em học được về những chú gấu bằng một bài nghiên cứu về một loài gấu cụ thể, sau đó tóm tắt lại những thông tin thu được trong một tờ rơi để phân phát ở vườn thú địa phương.

Bài học nhỏ về kỹ năng tư duy: Viễn tưởng hay Thực Tế

Vào đầu bài học, giáo viên yêu cầu học sinh xem xét một số cuốn sách viết về loài gấu và phải xác định cuốn sách nào thuộc loại sách viễn tưởng và loại nào là sách khoa học.

"Chúng ta có rất nhiều sách về các loài gấu ở đây. Có 2 loại sách và viễn tưởng và khoa học. Sách viễn tưởng là sách viết về những điều tưởng tượng không có thật. Sách khoa học là những cuốn sách viết về những điều có thật. Cô sẽ xem qua những cuốn sách này và sẽ cho các em biết cô suy nghĩ về điều gì để xác định đâu là sách viễn tưởng và đâu là sách khoa học.

"Trong cuốn sách này, những con gấu sống trong một ngôi nhà và có mặc quần áo, điều này chỉ là tưởng tượng vì trong thực tế, gấu không sống trong những ngôi nhà và không mặc quần áo, chỉ có con người mới có những điều đó. Còn trong cuốn sách kia, một con gấu đang bắt cá, ngoài ra còn có những bức ảnh về những con gấu khác nhau có ghi tên chúng ở phía dưới như gấu nâu hay gấu bắc cực. Cuốn sách này có vẻ mang tính khoa học, vì vậy nó là sách khoa học. Còn trong cuốn sách này, có đoạn viết: "Gấu Boby đang trên đường ra phố và huýt sáo theo một điệu nhạc". Cô chắc rằng đây là sách viễn tưởng vì gấu thì chẳng huýt sáo bao giờ cả.

"Cô đã để ở mỗi bàn của các em một chồng sách. Cô muốn các em hãy mở chúng ra và xem cùng với các bạn trong nhóm mình, sau đó phân chia sách thành 2 loại, một loại là sách viễn tưởng và loại kia là sách khoa học. Ở mỗi chồng sách sau khi phân loại, các em hãy liệt kê những lý do tại sao các em lại phân chia như vậy.

Giáo viên cùng tham gia với học sinh khi các em phân loại những cuốn sách và tiếp tục hoạt động với một thảo luận ngắn:

"Nào, bây giờ các em đã có 2 chồng sách riêng, các em có ý kiến khác nhau nào trong khi lựa chọn và phân loại những cuốn sách này không?"

"Có một cuốn sách mô tả con gấu hành động y như là một con gấu và nó lớn lên, sống trong rừng, nhưng đây lại là câu chuyện hư cấu. Liệu cuốn sách đó là viễn tưởng hay khoa học?"

"Đây quả là một câu hỏi hay. Một cuốn sách không nhất thiết cứ phải có những con vật hoạt động như người thì mới gọi là sách viễn tưởng. Một câu chuyện được hư cấu có thể nói về những con gấu hành động như những con gấu thật. Hãy xem một cuốn sách viễn tưởng với những con gấu thật và một cuốn sách khoa học. Cô sẽ nói cho các em biết cô suy nghĩ như thế nào khi cô xem cuốn sách này.

"Cuốn sách này được viết theo dạng đoạn văn và câu văn nhưng cũng có cả đoạn đối thoại. Cả hai cuốn sách đều có tranh, nhưng tranh trong cuốn sách này thì có chú thích. Cô nghĩ là cuốn sách đầu tiên kể về một câu chuyện có các nhân vật và cốt truyện, vì vậy đây là sách viễn tưởng. Còn cuốn sách kia có các thông tin về loài gấu như: gấu to lớn như thế nào, chúng ăn gì, vì vậy đây là sách khoa học"

“Đôi khi, chỉ cần nhìn vào các hình ảnh là có thể biết đó là sách viễn tưởng hay khoa học, phải không nào. Nhưng cũng có khi các em phải quan sát kĩ hơn nhiều mới có thể nhận ra. Khi các em viết báo cáo, các em phải lấy thông tin tham khảo từ sách không viễn tưởng bởi vì những thông tin trong loại sách này đáng tin cậy hơn”

Bài tập nhỏ về Kỹ năng tư duy: Tôi có hiểu không?

Điểm mấu chốt của việc đọc sách là sự hiểu. Đây là phần quan trọng trong việc học cách đọc, đặc biệt khi học sinh sẽ lấy thông tin đọc được để hoàn thành dự án học tập. Một số độc giả thường bận tâm với việc đọc to các chữ cái và các từ mà quên không chú ý đến ý nghĩa của những gì họ đang đọc. Bài học nhỏ dưới đây về việc kiểm tra đọc hiểu nên tiến hành nhiều lần trong năm với các chủ đề khác nhau.

Hôm nay các em sẽ đọc một số sách khoa học để tìm hiểu về loài gấu. Điều quan trọng nhất trong việc đọc sách là các em hiểu những gì các em đọc. Cô sẽ cho các em thấy cô có suy nghĩ gì trong khi cô đang đọc sách để đảm bảo rằng cô hiểu những điều mình đọc”

Gấu đen dài khoảng 1,5 mét. Những con gấu cái điển hình nặng khoảng 40 kg, trong khi đó những con gấu đực nặng tới 150 kg. Tuy nhiên, có những con nặng tới 300kg”.

“Bây giờ cô sẽ tự hỏi mình một vài câu hỏi để xem cô có thật sự hiểu về những gì cô đã đọc không. “Đoạn viết này nói về cái gì?” Đoạn đó nói về kích thước của con gấu. “Có phần nào tôi không hiểu không? Không”

“Bây giờ cô sẽ đọc đoạn tiếp theo. ‘Gấu con sơ sinh thường nặng khoảng 0,5kg, chúng có đôi mắt nhỏ, đôi tai tròn, một cái mõm dài, một thân hình to lớn và một cái đuôi ngắn. Lông của chúng rù và thường thay đổi từ trắng tới nâu đậm hoặc nâu vàng và nâu đen, nhưng hầu hết gấu đen thường đen tuyền hoặc nâu rất đậm”

“Cô sẽ tự hỏi mình ‘đoạn văn này nói về điều gì?’ Về màu lông của gấu. ‘Có phần nào mình không hiểu không?’ Mõm là cái gì. ‘Nếu mõm là một từ quan trọng cần phải biết, ?’ Cô sẽ hỏi ai đó hoặc tra trong từ điển”

“Trong khi các em đang đọc, tự hỏi mình xem liệu rằng mình có hiểu những gì đang đọc không, và các em có thể làm gì nếu các em không hiểu. Bây giờ cô muốn mỗi em đọc một trang trong cuốn sách của mình cùng với một bạn nữa và hỏi nhau những câu hỏi tương tự như trên sau khi đọc xong”.

Trong khi học sinh đang thực hành kĩ thuật này, giáo viên có thể hướng dẫn thêm cho các em nếu cần. Sau đó, học sinh sẽ chia sẻ những gì thu được qua phần thực hành của mình và phải đánh giá kĩ thuật đó có hiệu quả không trong việc giúp các em đọc và hiểu thông tin đọc được.

Giáo viên hỏi: “Có em nào nghĩ ra cách làm nào khác khi em không hiểu nội dung của bài đọc không?”

Học sinh: “Em sẽ đọc đi đọc lại ạ”

Giáo viên: “Đó là một phương pháp tốt đấy. Khi đọc sách, thỉnh thoảng cô đánh dấu vào những chỗ mà cô không hiểu, sau đó cô có thể quay lại chỗ đó bất kể lúc nào và hỏi người khác. Đôi khi cô không quan tâm lắm nếu có một đoạn mà cô không hiểu bởi vì cô nghĩ rằng đoạn đó chứa đựng nội dung không quan trọng lắm, và cô tiếp tục đọc, nhưng cô phải biết chắc chắn rằng đoạn đó là không quan trọng.”